

Verdiepende bijeenkomst

Complexe vraagstukken uit de praktijk in het SBO, SO en VSO

5 maart 2024

Agenda

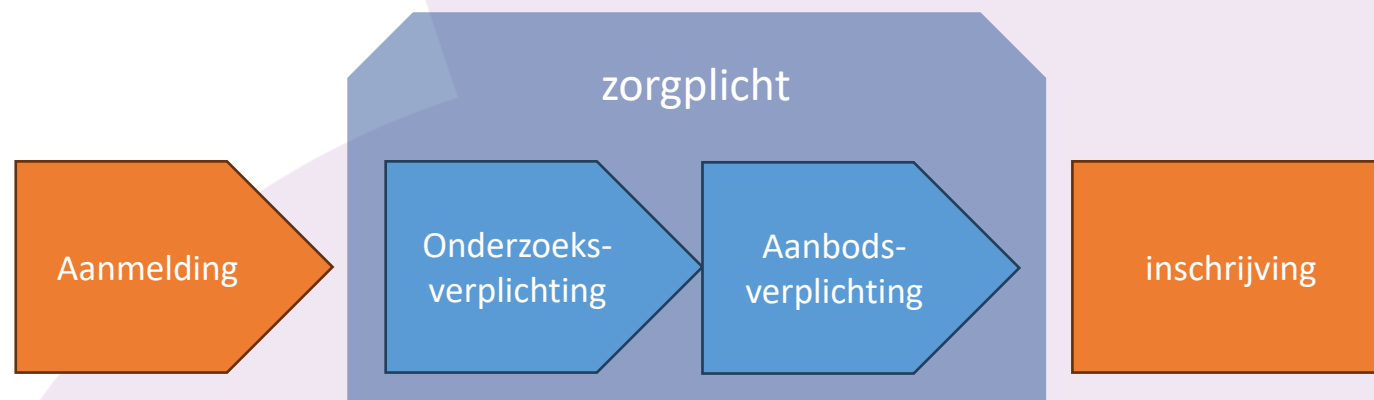
- **Welkom en voorstellen**
- **Complexe vraagstukken uit de praktijk**
  - ✓ *Aanmelding en zorgplicht*
  - ✓ *Afwijzing*
  - ✓ *Zorg voorliggend*
  - ✓ *Wachlijst/interesselijst*
- **Openstaande juridische vragen**
- **Vervolgafspraken**

Complexe vraagstukken uit de praktijk

- **Aanmelding en zorgplicht**
- Afwijzing
- Zorg voorliggend
- Wachtlijst/interesselijst

Aanmelding en zorgplicht

Aanmelding en zorgplicht

Zorgplicht	Geen zorgplicht
Na schriftelijke aanmelding en voldoende plaatsruimte	Geen plaatsruimte
Bij leerling met extra ondersteuningsbehoefte	Geen extra ondersteuningsbehoefte
	Weigeren grondslag onderwijs
	Leerling voldoet niet aan voorwaarden voor toelating (bijvoorbeeld niet bieden schoolniveau)
Dossier inhoudelijk beoordelen	
Observeren voorafgaand aan aanmelding	

Aanmelding en zorgplicht

Toegestaan binnen **onderzoeksfase** (*let op dit is binnen zorgplicht*)

wel	niet
Observeren (op huidige setting)	Vragen om extern onderzoek uit te voeren
Observatie (op eigen school)	Informatie voorwaardelijk stellen die ouders niet kunnen aanleveren
Bestaande informatie opvragen bij ouders	
Zelf onderzoek uitvoeren (bijv didactisch onderzoek)	
Advies vragen aan samenwerkingsverband	

Vragen inzake Aanmelding en zorgplicht

Wie is verantwoordelijk voor de communicatie richting ouder(s) rondom de aanmelding?

Aanmelding (=verzoek tot toelating) wordt gedaan op een school. School is dan ook verantwoordelijk voor de communicatie. De bevoegdheid tot het nemen van een besluit tot wel of niet toelaten ligt bij bevoegd gezag.

Mag je stellen dat je te weinig informatie hebt om een toelatingsbeslissing te kunnen nemen?

Ja, je mag ouders vragen gegevens te verstrekken m.b.t. stoornissen of handicaps van het kind of beperkingen in de onderwijsparticipatie. Wanneer deze gegevens onvoldoende zijn kun je eventueel observatie doen en/of samenwerkingsverband om advies vragen. Uiteindelijk zul je binnen wettelijke termijn besluit moeten nemen.

Indien ouders weigeren om informatie te geven kan de aanvraag buiten behandeling worden gelaten. Ouders moeten wel een termijn hebben gehad om de gegevens aan te vullen (artikel 61 lid 5 WEC/artikel 4.5 AWB).

Vragen inzake Aanmelding en zorgplicht

Uitspraak GPO 108818

- Aanmelding VSO school
- Commissie van begeleiding laat ouders weten dat leerling niet past binnen doelgroep (ASS en internaliserende problematiek) vanwege ADHD problematiek van leerling. Dit zou kunnen zorgen voor angst bij andere leerlingen
- Cie: besluit moet door bevoegd gezag worden genomen, moet gemotiveerd zijn en een bezwaarclausule bevatten
- Geen onderzoek gedaan naar vraag of school kan voldoen aan ondersteuningsbehoefte
- Inmiddels ingroeiprogramma waarbij wordt onderzocht of leerling past binnen SOP. Kan binnen onderzoeksperiode van 6 weken (+ eventueel 4 weken verlenging).
- Zo niet: zorgplicht.

Vragen inzake Aanmelding en zorgplicht

Wanneer is een dossier compleet om in behandeling te nemen zodat er een toelatingsbeslissing kan worden genomen? Mag je een TLV voorwaardelijk stellen om de aanmelding in behandeling te nemen?

Nee, de wet kent niet als voorwaarde bij het doen van een aanmelding bij het sbo, so of vso dat er dan al sprake moet zijn van een TLV. Wel is uiteraard uiteindelijk een voorwaarde voor toelating dat er een TLV is afgegeven. Bij een formele aanmelding en plaatsruimte beoordeelt de school of ze aan de extra ondersteuningsbehoefte van de leerling kunnen voldoen en wanneer ze leerling toe willen laten vraagt ze tlv aan. Wanneer leerling niet wordt toegelaten geldt zorgplicht.

Mag een rondleiding op een (V)S(B)O school als voorwaarde gesteld worden om een aanmelding in behandeling te nemen als de school dat in hun aannamebeleid op hun website hebben vermeld?

Nee. Het aannamebeleid moet voldoen aan de wet en deze geeft hiervoor geen enkele grondslag. Je mag geen voorwaarden voor toelating stellen, anders dan in de wet genoemd.

Vragen inzake Aanmelding en zorgplicht

Heeft de school of het schoolbestuur zorgplicht? Als je aanmeldt voor bijvoorbeeld een groep 5 op school A en die zit vol, maar je vergelijkbare groep 5 op school B (met hetzelfde bestuur als school A) heeft plek. Ben je dan zorgplichtig als schoolbestuur?

Nee, in dit geval ontstaat er geen zorgplicht. School A heeft geen plaatsruimte en dan geldt er geen zorgplicht (zowel geen onderzoeksplicht als geen aanbodverplichting). Dit wordt bepaald per school en niet per schoolbestuur.

Als er wel plaats zou zijn geweest, maar niet aan de ondersteuningsbehoefte kan worden voldaan, ligt de zorgplicht bij het schoolbestuur. Die moet andere school bereid zien te vinden de leerling toe te laten, dat kan een school binnen of buiten dat bestuur zijn.

Vragen inzake Aanmelding en zorgplicht

Als een leerling wordt aangemeld voor een bepaald arrangement/klimaat zoals beschreven op de schoolwebsite en de leerling past hier niet in (bijvoorbeeld externaliserende problematiek aangemeld voor internaliserende groep), mag je dan inhoudelijk afwijzen?

Daar valt geen eenduidig juridisch antwoord op te geven.

De eerste vraag is dan of de school af kan wijzen wegens gebrek aan plaatsruimte (en er dus ook geen zorgplicht ontstaat). Hier is de wet niet helder over, er wordt enkel het begrip plaatsruimte gehanteerd. Ook bestaat hier geen duidelijke rechterlijke uitspraak over.

Aan de ene kant kan de school stellen dat ouders zich hebben aangemeld voor een groep waar geen plaatsruimte is en er dus geen zorgplicht geldt.

Aan de andere kant kunnen ouders stellen dat er wel plaatsruimte is in een andere groep en dat de school dan moet onderzoeken of er daar niet voldaan kan worden aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling. Als blijkt dat dat niet kan, moet er een andere passende onderwijsplek worden gevonden voor de leerlingen.

Hoe dan ook zal een school transparant en duidelijk aan moeten geven hoe zij de school hebben ingericht en hoeveel plaatsen er in welke groepen zijn, zodat ze daarmee de plaatsruimte duidelijk maken. Dan nog blijft de vraag of de school al bij aanmelding kan zien welke zorgbehoefte de leerling heeft en of niet eerst dat onderzocht moet worden. Dan ontstaat zorgplicht en kan wellicht toelating worden geweigerd wegens het niet kunnen voldoen aan de zorgbehoefte, maar geldt wel een aanbodverplichting.

Vragen inzake Aanmelding en zorgplicht

Kan een leerling worden afgewezen, niet op basis van individuele onderwijsbehoeften, maar op basis van groepszwaarte in de groep waar deze geplaatst zou moeten worden?

- ✓ *Groepsdynamiek is te kwetsbaar voor de zorgzwaarte van de leerling*
- ✓ *Groepsdynamiek is te zwaar voor de kwetsbaarheid van deze leerling*

Nee, er moet onderzoek gedaan worden naar de ondersteuningsbehoefte van de leerling en of de school de extra ondersteuning zelf kan bieden al dan niet met financiering of ondersteuning vanuit het swv. Hierbij wordt ook het SOP betrokken.

Er zal dus gemotiveerd onderbouwd moeten worden waarom niet voldaan kan worden aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling, daarbij kunnen allerlei factoren een rol spelen.

Dat volgt uit artikel 2 Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte.

De verplichting tot het verrichten van doeltreffende aanpassingen geldt niet wanneer de aanpassingen een onevenredige belasting vormen (Kamerstukken II 2011/2012, 33 106, nr. 3, p. 17) (GPO 19 juni 2017, 107682). Daarbij kan de financiële draagkracht van de school of het belang van andere leerlingen een rol spelen.

Vragen inzake Aanmelding en zorgplicht

Uitspraak GPO 109057

Bij weigeren wegens gebrek aan plaatsruimte is uitgangspunt voor toelatingsbeleid:

- Transparant
- Consequent
- Inzichtig

In dit geval HAVO-4. Beoordeling wordt gecompliceerder voor latere jaren omdat wegens profielkeuzes steeds meer variabelen een rol gaan spelen.

Commissie stond beoordeling op individueel niveau toe, waarbij motivering werd beoordeeld. Daarbij mocht school rekening houden met aanvaardbare manier van roosteren van leerlingen en docenten, beschikbare lokalen.

Dit moet dan wel duidelijk kunnen zijn, voordat onderzoek ondersteuningsbehoefte plaatsvindt.

Vragen inzake Aanmelding en zorgplicht

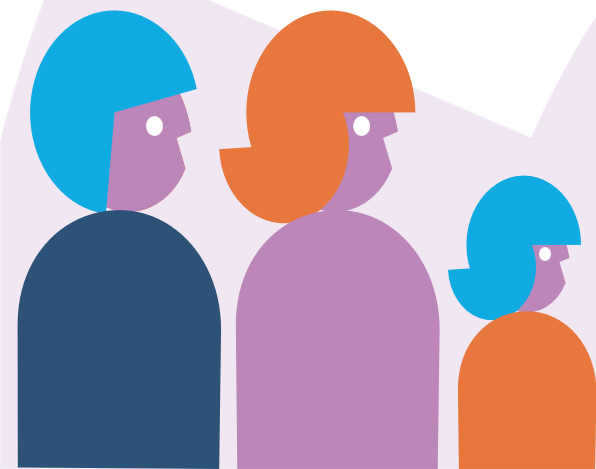
Als een leerling vanuit een niet onderwijsvoorziening (kdc, medisch kdv etc) komt, is het dan noodzakelijk dat eerste aanmelding (en dus zorgplicht) bij het regulier onderwijs komt, of is het mogelijk om op een andere manier een TLV te kunnen afgeven zodat het kind direct op een passende plek terecht komt?

Nee, ouders bepalen waar leerling wordt aangemeld. Zij kunnen er voor kiezen aan te melden op een school voor speciaal onderwijs. Die kan dan TLV aanvragen. Het is altijd de school die bepaalt of kind wel of niet wordt toegelaten.

Praktijk is dat speciaal onderwijs vol zit en ouders dan maar aanmelden bij regulier onderwijs, zodat ergens zorgplicht ontstaat.

Complexe vraagstukken uit de praktijk

- Aanmelding en zorgplicht
- **Afwijzing**
- Zorg voorliggend
- Wachtlijst/interesselijst

Afwijzing

Als ouders bezwaar aantekenen tegen het besluit tot niet toelaten, moet de school dan de plek vrijhouden tot er een uitspraak is?

Nee, er geldt geen wettelijke verplichting dat te doen. Wel dien je er rekening mee te houden dat wanneer uiteindelijk een rechter bepaalt dat een leerling toch geplaatst moet worden, je daaraan zult moeten voldaan. In geval van twijfel is het dus verstandig een plaats open te houden.

Waar moet een goede onderbouwing bij de uitspraak 'niet toelaatbaar' aan voldoen?

- Wat zijn de (extra) ondersteuningsbehoeften van de leerling is en hoe dit in kaart is gebracht.
- Wat zijn de ondersteuningsmogelijkheden van de school zijn, met inachtneming van SOP
- Welke mogelijkheden zijn onderzocht voor ondersteuning vanuit swv en eventueel advies swv
- Waarom kan desondanks niet aan de ondersteuningsbehoefte worden voldaan
- Bij definitief besluit niet toelaten: welke school is bereid leerling toe te laten.

Afwijzing

Als (V)S(B)O school wijs je inhoudelijk af, er is geen TLV (want samenwerkingsverband acht het kind niet toelaatbaar op het (V)S(B)O), wat is dan je verplichting als school? Heb je zorgplicht?

Ja. Volgens de wet is de leerling niet toelaatbaar. Wel is er kennelijk een extra ondersteuningsbehoefte. Er geldt dan wel zorgplicht.

Mag hierin zorg worden geadviseerd?

Nee. Er moet gezocht worden naar andere passende onderwijsplek. Wanneer er geen TLV wordt afgegeven is de leerling kennelijk aangewezen op regulier onderwijs, dan is zorg niet aan de orde.

Afwijzing

Wat als de school van aanmelding de leerling niet toelaatbaar acht en alle andere (V)S(B)O scholen in Rotterdam ook niet. Wat dan?

✓ *Rol school(bestuur)*

✓ *Rol samenwerkingsverband*

Het schoolbestuur van de school van aanmelding heeft zorgplicht en moet dus zoeken naar een andere passende onderwijsplek. Bij niet tijdig kunnen beslissen wordt leerling tijdelijk geplaatst, wanneer leerling niet ergens anders staat ingeschreven. Dan dient school in ieder geval voor onderwijs te zorgen.

Wettelijk heeft swv hier geen rol in. Wel hebben alle schoolbesturen die samen het swv vormen de taak te zorgen voor een dekkend netwerk, waarbij voor iedere leerling een passende plek beschikbaar is.

Afwijzing

Wat mag/kan school(bestuur) eisen aan ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband?

Hierover maken alle schoolbesturen samen afspraken in het ondersteuningsplan
Beleid is te vinden op website samenwerkingsverbanden

Afwijzing

Als ouders bezwaar aantekenen tegen het besluit tot niet toelaten, moet de school dan de plek vrijhouden tot er een uitspraak is?

Er geldt geen wettelijke verplichting dat te doen. Wel dien je er rekening mee te houden dat wanneer uiteindelijk een rechter bepaalt dat een leerling toch geplaatst moet worden, je daaraan zult moeten voldaan. In geval van twijfel is het dus verstandig een plaats open te houden.

Waar moet een goede onderbouwing bij de uitspraak 'niet toelaatbaar' aan voldoen?

- Wat zijn de (extra) ondersteuningsbehoeften van de leerling is en hoe dit in kaart is gebracht.
- Wat zijn de ondersteuningsmogelijkheden van de school zijn, met inachtneming van SOP.
- Welke mogelijkheden zijn onderzocht voor ondersteuning vanuit SWV en eventueel advies SWV.
- Waarom kan desondanks niet aan de ondersteuningsbehoefte worden voldaan.
- Bij definitief besluit niet toelaten: welke school is bereid leerling toe te laten.

Complexe vraagstukken uit de praktijk

- Aanmelding en zorgplicht
- Afwijzing
- **Zorg voorliggend**
- Wachtlijst/interesselijst

Zorg voorliggend

- **Uitspraken GPO 56168, 52375 en 53198 (ging weliswaar over verwijdering, maar ook voor toelating van belang)**
- Uitgangspunt is de leerplicht van kinderen vanaf 5 jaar
- Als ouders vrijstelling willen wegens psychische of lichamelijke gezondheid van hun kind: zwaarwegende motivering vereist en onafhankelijke medische verklaring
- Analoog geldt dit ook andersom wanneer school zich op voorliggende zorg beroept: onafhankelijk, deskundig gevalideerd beeld over de onderwijs(on)mogelijkheden nodig + zienswijze leerplicht en inspecteur speciaal onderwijs (omdat het om verwijdering ging)
- GPO geeft aan dat verklaring bij swv gevraagd had kunnen worden en dat gekeken moet worden naar ander passend onderwijs in de regio
- Hiermee wel mogelijkheid geboden om onder voorwaarden van onderwijs naar zorg te komen

Zorg voorliggend

Wanneer het schoolbestuur van mening is dat het kind niet toe is aan onderwijs, en zorg voorliggend is, wat zijn dan je mogelijkheden (als er geen leerplichtonthefing is)?

Uitgangspunt moet zijn: onderwijs. Anders zorgen voor actueel, onafhankelijk en deskundig gevalideerd beeld over de onderwijs(on)mogelijkheden en overleg leerplicht.

Dit kan dan eventueel zorgen voor een zwaarwegende motivering voor de inbreuk op het recht op onderwijs.

Liever: in overleg met ouders, dat zij vrijstelling leerplicht vragen.

Wel mogelijkheden voor onderwijs-zorg arrangement

Hoe om te gaan met een aanmelding van een leerling waarbij ouders wel aanmelden, maar dit niet het advies is van de zorgsetting en er geen zicht is op een TLV?

De aanmelding dient in behandeling te worden genomen. Dus voldoen aan de onderzoeksplicht en in kaart brengen van ondersteuningsbehoefte van kind en of de school daar aan kan voldoen, al of niet met extra ondersteuning vanuit het swv. Zelf tlv aanvragen.

Zorg voorliggend

Wanneer zorg voorliggend is en leerlingen niet over een vrijstelling van de leerplicht beschikken tot wanneer heeft de huidige school zorgplicht van ingeschreven leerlingen. Hoe lang moet je de leerling ingeschreven houden?

- Tot je tot verwijdering van leerling over kunt gaan. Daarvoor is in principe noodzakelijk dat er een andere passende onderwijsplek voor de leerling beschikbaar is. Zie uitspraak GPO voor zeer uitzonderlijke situaties.
- Dagbesteding met onderwijs ook een optie.
- Wanneer leerling bijvoorbeeld naar een zorginstelling gaat, blijft leerling ingeschreven en blijft school verantwoordelijk voor onderwijs. Uitschrijven is dan niet mogelijk.

Complexe vraagstukken uit de praktijk

- Aanmelding en zorgplicht
- Afwijzing
- Zorg voorliggend
- **Wachttijst/interesselijst**

Wachtdlijst/interesselijst

Welke wettelijke vereisten zitten er aan een 'wachtdlijst'?

Wettelijk is een wachtdlijst niet geregeld. Dus ook niet de benaming. Een interesselijst zal doorgaans hetzelfde betekenen als een wachtdlijst, maar maakt beter duidelijk dat pas wanneer leerling 'aan de beurt' is gekeken zal worden of deze dan ook toegelaten kan worden.

In geval van plaatsing op een wachtdlijst bij geen plaatsruimte, geldt de zorgplicht pas vanaf het moment dat de aanmelding in behandeling genomen kan worden omdat er een plek is vrijgekomen op het niveau van het schooladvies (Kamerstukken II, 33 106, nr. 3, p. 18).

Ook terzake van wachtdlijsten dient er sprake te zijn van een consequent, transparant, inzichtelijk beleid; doorgaans met voorrangsregels en verder op volgorde. Ouders dienen dus te weten welke regels gelden en welke plaats leerling op wachtdlijst heeft.

Is school verplicht om altijd de eerste leerling van de wachtdlijst te plaatsen wanneer er een plek beschikbaar komt in een groep?

Nee. School mag eigen beleid hebben met objectieve voorrangsregels.

Leerling komt niet vanaf een verwijzende school, wordt aangemeld bij een (V)S(B)O school, deze zit vol en plaatst leerling op wachtdlijst. Zijn zij verplicht om dit moment al een TLV aanvraag te doen?

Nee, er is dan geen plaatsruimte en er geldt geen zorgplicht.

Wachttijst/interesselijst

In het geval van PO-VO -> als de VSO school vol zit mogen leerlingen tot het jaar dat ze 14 worden op het basisonderwijs blijven in afwachting op een plek op het VSO. Als het een leerling betreft die ouder is dan 14, is/wordt het dan een eerste aanmelder?

Ja.

Zolang leerling nog geen 14 jaar is, zal het gaan om verwijdering van de leerling en heeft de PO-school zorgplicht (zie bijvoorbeeld GPO 37753).

Vanaf 14 jaar mag een leerling volgens de wet niet meer ingeschreven staan op een school voor primair onderwijs. Dan geen verwijdering meer, dus geen zorgplicht meer voor po-school. Ouders dienen leerling aan te melden bij V(S)O school en die krijgt dan zorgplicht en is school van 1^e aanmelding.

Vervolgafspraken

- Welke vraagstukken leven er nog waar geen eenduidig juridisch antwoord op is?
- Op welke 'tafel' kunnen deze besproken worden?
- ....